

การประเมินโครงการนิเทศภายในสถานศึกษาโรงเรียนหนองรีประชานิมิต
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
Assessment of Supervision Projects Within Educational
Institutions Nongreerachanimit School under the Secondary
Educational Service Office Kanchanaburi

ว่าที่ร้อยตรีหญิงมุกิตา เอี่ยมทิพย์

Acting Sub Lt, Mutita Eamtip

โรงเรียนหนองรีประชานิมิต

Nongreerachanimit school

Corresponding Author, Email: m0990121305@gmail.com

Received July 11, 2022; Revised September 16, 2022; Accepted: September 27, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการนิเทศภายในสถานศึกษาโรงเรียนหนองรีประชานิมิต โดยใช้วิธีการประเมินเชิงปริมาณ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา 5 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

ด้านบริบทมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด กิจกรรมมีความสอดคล้องกับความต้องการของครูผู้สอน โครงการสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัด กิจกรรมของโครงการสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน ด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถตรงตาม โครงสร้างการจัดการเรียนรู้ มีปฏิทินการดำเนินโครงการชัดเจนเป็นรูปธรรม และมีจำนวนบุคลากรในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการอย่างเพียงพอ ด้านกระบวนการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้สอนและผู้นิเทศเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ผู้นิเทศมีการสะท้อนผลเพื่อการพัฒนาได้ตรงตามเป้าหมายของครูผู้สอน ครูผู้สอนได้รับข้อมูลสะท้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ด้านผลผลิตมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้สอนได้รับการพัฒนาความสามารถจัดการเรียนรู้ได้ตรงตามสาขาวิชา ครูมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย และมีแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านผลกระทบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้ปกครอง และชุมชนมีความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในระดับห้องเรียน นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครู

คำสำคัญ: ประเมินโครงการ; การนิเทศภายในสถานศึกษา; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to evaluate the supervision projects within educational institutions Nongreerachanimit school. The research staff conducted by using the CIPPI Model. The data collected by using a questionnaire on opinions of those involved in the supervision project in schools namely administrators, Board of Basic Education Institutions, teachers, and students. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation. The results of the research were as follows:

Context was appropriate at the highest level. The activities are consistent with the needs of the teachers. The project is consistent with the policies of the school and the parent organization. The project activities are in line with the school's needs. In terms of import factors, they are appropriate at a high level. Teachers have the knowledge and abilities according to learning management structure There is a clear and concrete project implementation calendar and there is a sufficient number of personnel to carry out project activities. The process aspect is appropriate at the highest level. Instructors and supervisors exchange knowledge with each other about teaching and learning management. Supervisors reflect results for development to meet the goals of teachers. Teachers receive feedback that is useful for the development of teaching and learning management. The productivity aspect is appropriate at a high level. Instructors have developed the ability to manage learning according to the field of study. Teachers have a variety of teaching and learning management styles. and has guidelines for teaching and learning that focus on learners. And the impact aspect was appropriate at a high level. Parents and the community were satisfied with the teaching management development process. Create a community of professional learning at the classroom level. Students are satisfied with the teacher's teaching and learning management.

Keywords: project evaluation; internal supervision; the Secondary Educational Service Office

บทนำ

เป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย คือ การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มี

เจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ ในอันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เยาวชนในยุคใหม่ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องหลักการจัดการศึกษาตาม มาตรา 22 ที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ดังนั้นคนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีสุขภาพที่ดี มีจิตสาธารณะมีวินัย รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น รักษาศีลธรรม เป็นพลเมืองดีของชาติ มีพัฒนาการที่ครอบคลุมรวมทั้งมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งได้แก่ ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อผู้เรียนทุกคน (3R) สามารถอ่านออก เขียนได้ ทักษะในการคำนวณ และทักษะต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อปรับใช้ในการเรียนรู้ได้ทุกวิชา (8C) ได้แก่ ทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และแก้ไขปัญหาได้ ทักษะการทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะในการสื่อสาร การรู้เท่าทันสื่อ ความเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ทักษะทางอาชีพและการเรียนรู้ ทักษะการเปลี่ยนแปลงและคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดเชิงนวัตกรรม (อมรรัตน์ เตชะนอก, รัชนีจรุงศิริวัฒน์ และพระฮอนด้า วาทสพโท, 2563)

การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สามารถดำเนินการได้ในหลายรูปแบบ เช่น การฝึกอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง การพัฒนาครูในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แต่ส่วนกลางมักเป็นผู้ดำเนินการจัดประชุมอบรมที่ใช้ การบรรยายการประชุมกลุ่มย่อย แล้วสรุปความคิดเห็นต่อที่ประชุมใหญ่ ซึ่งมีผู้เข้ารับการอบรมค่อนข้างมาก ทำให้ไม่สามารถสื่อสารเป็นรายบุคคลได้อย่างใกล้ชิดทั่วถึงอีกทั้งยังเกิดปัญหาว่าครูต้องละทิ้งงานสอน เพื่อเข้ารับการอบรม ค่าใช้จ่ายในการเดินทางสูง หลังสิ้นสุด การอบรมไม่สามารถติดตามผลการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการประชุมอบรมมาใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จอยซ์และเชาว์เวอร์ (JOYCE AND SHOWERS, 1988 อ้างถึงใน วัชรา เล่าเรียนดี, 2556) การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ จะเห็นได้จากการกำหนดงานการนิเทศการศึกษาไว้ในขอบข่ายภารกิจงานวิชาการของสถานศึกษา

นอกจากนี้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ยังได้กำหนดให้ระบบการนิเทศการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นเกณฑ์พิจารณา การประเมินภายนอกด้วยกระบวนการนิเทศในโรงเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะนำกระบวนการบริหารจัดการศึกษาไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่น ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุมาตรฐานของหลักสูตรและมาตรฐานของชาติที่กำหนดไว้ ซึ่งการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหา ปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการของสถานศึกษาได้ตรงตามสภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษามากที่สุดเพราะเป็นการดำเนินงานโดยบุคลากรของสถานศึกษา ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนย่อมจะเข้าใจปัญหา

และรู้ ข้อมูลภายในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี จึงสามารถใช้กระบวนการนิเทศการศึกษาเข้าไป แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง (อิสรนนท์ ศิริโรตตนาพาณิชย์, 2559)

จากแนวโน้มของการศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนและทิศทางการนิเทศการสอนใน อนาคตมีจุดสำคัญอยู่ที่การนิเทศในโรงเรียนและการนิเทศเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียน การสอน การพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนาบุคลากร โอลิวาและพอลัส (OLIVA & PAWLAS 2001 อ้างถึงใน วรกมล น้อยพิทักษ์ และสงวน อินทร์รักษา, 2562) โดยมุ่งเน้นความร่วมมือกันระหว่าง บุคลากรและผู้บริหารในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการศึกษา ซึ่งการนิเทศการสอนในปัจจุบันและ อนาคตจะต้องยึดหลักการนิเทศที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจน มุ่งเน้นการปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอนโดยตรงเป็นการนิเทศแบบรายบุคคลและรายกลุ่มที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของครู และของโรงเรียน มีการดำเนินการนิเทศที่เป็นวิทยาศาสตร์ มีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ของครู มีการสังเกตการณ์สอนและบันทึกข้อมูลที่เป็นปรนัย มีการประชุมปรึกษาหารือระหว่าง ครูผู้สอนกับผู้นิเทศอย่างต่อเนื่อง มีการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศต้องเป็นผู้ที่อยู่ในฐานะเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร เทคนิควิธีการสอน การวิจัยในชั้นเรียน การสื่อความหมาย นวัตกรรมและเทคโนโลยี การวัดและการประเมินผลการ จัดการเรียนรู้รวมถึงมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนวิธีการสอนที่เหมาะสม เป็น ผู้นำกลุ่มส่งเสริมความผูกพันในภาระหน้าที่แก่ครู ส่งเสริมและพัฒนาเจตคติที่ดีต่อตนเอง โรงเรียนและงานที่ปฏิบัติ ใส่ใจต่อประสิทธิภาพ ครูมีอำนาจและอิสระในหน้าที่มีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจในเรื่องของการจัดการศึกษา มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะนวัตกรรมด้านการจัดการ เรียนรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมงานมีประสบการณ์สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนและ พัฒนาการเรียนการสอนได้ (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2555) การนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่จำเป็นที่โรงเรียนต้องดำเนินการ ทั้งนี้เพราะความก้าวหน้าทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง ไปในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงานของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน (อิสรนนท์ ศิริโรตตนา พาณิชย์, 2559)

นอกจากนี้แล้วกระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นกระบวนการใน การพัฒนาวิชาชีพให้กับผู้ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นวิธีการ ช่วยเหลือและแนะนำโดยผู้ทำหน้าที่นิเทศในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูผู้สอน ให้สามารถปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพที่ดีต่อกันแบบหุ้นส่วนระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ กระบวนการนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนมีความสำคัญดังนี้ 1) การนิเทศทำให้ครูมี ความมั่นใจและกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน 2) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ 3) ทำให้ครูสามารถสะท้อนผลในการจัดการ เรียนการสอนได้ด้วยตนเองและพัฒนาตนเองสู่ความเป็นมืออาชีพ 4) ทำให้ผู้ทำหน้าที่นิเทศและ ครูผู้สอนสามารถค้นหาคำตอบที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน 5) ช่วยให้ครูได้ วิธีการสอนที่ดี และถูกต้องสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามความต้องการ ของครู ช่วยให้ครูผู้สอนสามารถนำผลการนิเทศ และผลที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนไปใช้เป็น ข้อมูลในการทำวิจัยในชั้นเรียน 7) ประโยชน์จากการสะท้อนผลทำให้ผู้รับการนิเทศสามารถ

ทำงานได้ดีขึ้นและตรงประเด็นในเนื้อหาที่ตนเองสอน 8) มีส่วนสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และมีส่วนสนับสนุนให้ผู้บริหารได้รับรู้ระดับความรู้ความสามารถของครูซึ่งจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น (สมาพร มณีอ่อน, 2560)

จากการศึกษาสภาพปัญหาของการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนหนองรี ประชานิมิตร พบว่า ประสบปัญหาหลายประการที่ทำให้การนิเทศในโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ปัญหาที่พบ คือ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารใช้เครื่องมือนิเทศและรูปแบบการนิเทศแบบเก่า ซึ่งเป็นการนิเทศแบบตรวจสอบรายการ (CHECKLIST) จึงทำให้ครูผู้สอนไม่ได้รับการสะท้อนกลับ หรือไม่ได้รับทราบผลที่เกิดจากการนิเทศ ซึ่งทำให้ครูผู้สอนไม่สามารถนำผลที่ได้จากการนิเทศการจัดการเรียนการสอนไปพัฒนาตนเองได้ กระบวนการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอนไม่ชัดเจน การนิเทศไม่เป็นระบบและไม่จริงจัง ไม่ต่อเนื่อง ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการและวิธีการของการนิเทศในโรงเรียน ครูขาดความเข้าใจ และไม่ตระหนักรู้ต่อกระบวนการนิเทศภายใน ครูไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการนิเทศภายใน การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การประสานความร่วมมือ การระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ ผลดังกล่าวทำให้การจัดการศึกษาอย่างไม่มีคุณภาพเท่าที่ควรโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องคุณภาพของผู้เรียนที่ยังไม่บรรลุตามค่าเป้าหมายของสถานศึกษา เนื่องจากปัญหาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู การขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน และการขาดการนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์โควิด (COVID-19)

ดังนั้นการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากโรงเรียนต้องเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษา และที่สำคัญครูผู้สอนในโรงเรียนเป็นผู้ที่รู้และเข้าใจปัญหาต่างๆในโรงเรียนโดยตรง จึงจำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนาตนเองมากที่สุด แต่การนิเทศที่ได้มาตรฐานที่ดำเนินการนิเทศโดยผู้นิเทศ ผู้บริหาร ในปัจจุบันประสบปัญหา กล่าวคือ จำนวน ผู้นิเทศไม่เพียงพอ (โรงเรียนหนองรีประชานิมิตร, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ แกลทเธอร์น (อ้างถึงใน โรงเรียนสกล, 2558) พบว่าการนิเทศไม่เพียงพอกับความต้องการของครู โดยร้อยละ 80 ของครูผู้สอนที่เป็นตัวอย่างการวิจัยไม่เคยได้รับการสังเกตการสอน หรือน้อยครั้ง และไม่มีการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับและยังใช้รูปแบบการนิเทศแบบเดียวกันทั้งหมดปัญหาเหล่านี้หากยังไม่แก้ไขย่อมส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาโดยรวม จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากแบบประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2563 โดย สรุปปัญหา คือ ขาดการวางแผน หาสื่อเครื่องมือในการนิเทศ ขาดความมั่นใจในการนิเทศ ขาดการยอมรับซึ่งกันและกัน หากการต่อเนื่องในการดำเนินการ ไม่เข้าใจในเรื่องระบบการนิเทศที่ผู้บริหารและครูเรียนรู้และทำงานร่วมกันการดำเนินการนิเทศไม่เป็นระบบ และไม่ต่อเนื่อง ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศยังขาดการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารบางท่านยังไม่ให้ความสนใจต่อการนิเทศ (โรงเรียนหนองรีประชานิมิตร, 2563)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะรองผู้อำนวยการสถานศึกษา กลุ่มบริหารงานวิชาการและกลุ่มบริหารงานบุคคล ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา จึงได้จัดให้มีโครงการนิเทศภายใน สถานศึกษาโรงเรียนหนองรี

ประชาณิมิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ด้วยเล็งเห็นว่าโครงการนิเทศภายใน มีความสำคัญจำเป็นต่อการพัฒนาครู ให้มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้มีคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานวิชาชีพครู ดังนั้นหลังจากที่โครงการนิเทศภายในของโรงเรียนหนองรีประชาณิมิตได้ดำเนินการไปแล้วระยะหนึ่ง จึงควรจะได้มีการประเมินโครงการ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การประเมินโครงการมีแนวทางการประเมินหลายรูปแบบ ผู้วิจัยได้เลือกใช้รูปแบบการประเมิน CIPP MODEL ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 2007) มาเป็นแนวทางในการประเมินโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า รูปแบบการประเมิน CIPP MODEL เป็นการประเมินทั้งระบบ ทุกส่วน และทุกองค์ประกอบและให้ความสำคัญของแต่ละส่วนใกล้เคียงกัน สามารถประเมินข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการนิเทศภายในสถานศึกษาได้ครอบคลุมทุกด้าน เพื่อนำไปสู่คำตอบว่า โครงการนิเทศภายในสถานศึกษามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงไร การดำเนินงานเป็นไปตามความมุ่งหวังที่วางไว้หรือไม่ มีปัญหา อุปสรรค หรือข้อผิดพลาดอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้สามารถตัดสินใจได้ว่า ควรมีการปรับปรุงพัฒนา กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ไปในทิศทางใดเพื่อให้ ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบของโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา โรงเรียนหนองรีประชาณิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ครูผู้สอน จำนวน 50 คน นักเรียนโรงเรียนหนองรีประชาณิมิต ปีการศึกษา 2564 จำนวน 874 คน ประชากรรวมทั้งสิ้น 939 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนหนองรีประชาณิมิต ปีการศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 324 คน ได้มาโดยใช้การเปิดตารางของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบประเมินด้านบริบท 2) แบบประเมินด้านปัจจัยนำเข้า 3) แบบประเมินด้านกระบวนการ 4) แบบประเมินด้านผลผลิต และ 5) แบบประเมินด้านผลกระทบของโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามแต่ละฉบับมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เท่ากับ 1.00, 1.00, 0.95, 0.97 และ 1.00 ตามลำดับ รวบรวมข้อมูลวิจัยโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ. 2564 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2565 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการการศึกษา

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลความหมาย ผลการประเมินผลโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา โรงเรียนหนองรีประชานิมิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากาญจนบุรี ในภาพรวม

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน (n=325)		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านบริบทของโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา โรงเรียนหนองรีประชานิมิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากาญจนบุรี	4.56	0.43	มากที่สุด
2. ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา โรงเรียนหนองรีประชานิมิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากาญจนบุรี	4.30	0.45	มาก
3. ด้านกระบวนการของโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา โรงเรียนหนองรีประชานิมิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากาญจนบุรี	4.50	0.35	มากที่สุด
4. ด้านผลผลิตของโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา โรงเรียนหนองรีประชานิมิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากาญจนบุรี	4.30	0.45	มาก
5. ด้านผลกระทบของโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา โรงเรียนหนองรีประชานิมิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากาญจนบุรี	4.47	0.54	มาก
สรุปผลการประเมินในภาพรวม	4.43	0.41	มาก

ผลการประเมินผลโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา โรงเรียนหนองรีประชานิมิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 4.43, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านบริบทของโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา โรงเรียนหนองรีประชานิมิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{x} = 4.56, S.D. = 0.43) รองลงมา คือ ด้านกระบวนการของโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา โรงเรียนหนองรีประชานิมิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี (\bar{x} = 4.50, S.D. = 0.35) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา โรงเรียนหนองรีประชานิมิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี และ

ด้านผลผลิตของโครงการนิเทศภายในสถานศึกษา โรงเรียนหนองรีประชานิมิตสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศึกษากาญจนบุรี สูงสุด (\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.45)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าการประเมินโครงการนิเทศภายในสถานศึกษาด้านบริบทด้านบริบท (Context) ผลการประเมินความสอดคล้องในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กิจกรรมของโครงการสอดคล้องกับความต้องการของครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การจัดการกิจกรรมนิเทศการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพของครู ที่ส่งผลต่อการเรียนของผู้เรียน โดยอาศัยการทำงานแบบร่วมมือ จึงจัดให้มีการประชุมชี้แจงนโยบายเกี่ยวกับการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การร่วมกันกำหนดทิศทางการนิเทศ การสำรวจความต้องการของครูผู้สอน เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การสร้างสื่อและนวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ ตลอดจนปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วัชรานเล่า เรียนดี, 2556) กล่าวไว้ว่า ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการนิเทศการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก การนิเทศการเรียนการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งของการนิเทศพิมพ์มุ่งปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครู การนิเทศการจัดการเรียนการสอนส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ โอลิวาและพอลัส (Oliva and Pawlas, 2001 อ้างถึงในวรกมล น้อยพิทักษ์ และสงวน อินทร์รักษา, 2562) กล่าวไว้ว่า การนิเทศต้องมุ่งเน้นความร่วมมือกันระหว่างบุคลากรและผู้บริหารในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งการนิเทศต้องยึดหลักการนิเทศแบบมีจุดหมาย มุ่งเน้นการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนโดยตรง เป็นการนิเทศแบบรายบุคคลและรายกลุ่มที่สอดคล้องกับปัญหาของครูในโรงเรียน

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ผลการประเมินความสอดคล้องในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถตรงตามกลุ่มสาระการจัดการเรียนรู้มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนั้นเพราะ ครูผู้สอนมีคุณสมบัติตรงตามสาขาวิชาหรือกลุ่มสาระการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย มีประสบการณ์ทางด้านการสอนอยู่ในวัยที่พร้อมจะรับการพัฒนาและมีความพร้อมที่จะรับความรู้ใหม่ใหม่ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 และนอกจากประสบการณ์ของครูผู้สอน โรงเรียน กำลังกลับถึงการพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลที่มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้สูงสุด จึงจัดให้มีการพัฒนาบุคลากร เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เช่น การอบรมเพื่อพัฒนาสื่อและนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน การจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตลอดจนการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานต้นสังกัดที่มีความสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนสังกัดอยู่ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ จอยซ์และโชว์เวอร์ (Joyce and Showers, 1988 อ้างถึงใน วัชรานเล่าเรียนดี, 2556) ให้ความเห็นว่า การฝึกอบรมในภาคทฤษฎีด้วยการบรรยายเพียงอย่างเดียวนั้น ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในระดับต่ำ เกิดทักษะได้ในระดับปานกลาง

และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในระดับต่ำมาก การพัฒนาครูโดยการอบรมแบบฟังบรรยาย นำความรู้มาใช้ประโยชน์ได้น้อย ในทางปฏิบัติ ครูเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับกลยุทธ์ แนวคิดและเทคนิคการสอนใหม่ๆ อยู่เสมอแต่ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับลงสู่การปฏิบัติในห้องเรียนได้ และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของมาสเคย์ (Maskey, 2009 p. 63 อ้างถึงใน สมาพร มณีอ่อน, 2560) การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของครูที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ จะต้องสร้างให้เกิดความตระหนักเข้าถึงหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เป็นไปตามความต้องการของครูที่มีความแตกต่างกัน กระบวนการของการพัฒนา ต้องพัฒนาครูด้านความรู้ ความสามารถ กลยุทธ์ เทคนิควิธี การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ รู้เทคนิคและกลยุทธ์ในการจูงใจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การแสดงออก และในการสร้างสรรค์ความรู้ ตลอดจนการช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตอย่างเต็มศักยภาพ และมีความสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อิสรนันท์ ศิริโรตตนาพานิชย์, 2559) การนิเทศต้องมีการอบรมให้ความรู้ก่อนการดำเนินการนิเทศ ควรร่วมกันวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของความต้องการในการนิเทศ ควรมีการจัดกิจกรรมสัมมนาระดมความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลใหม่ใหม่ในการพัฒนางาน

ด้านกระบวนการ (Process) ผลการประเมินความสอดคล้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนและผู้นิเทศเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ที่เป็นเช่นนั้นเพราะ กระบวนการนิเทศเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนและพิจารณาปัญหาร่วมกัน (Consider) การปฏิบัติการสังเกตชั้นเรียน (Action) การให้ข้อมูลสะท้อนกลับ (Reflect) และการประเมินผลการสังเกตชั้นเรียน (Evolution) จากขั้นตอนการดำเนินการ ในขั้นตอนของการ การให้ข้อมูลสะท้อนกลับ (Reflect) เป็นขั้นตอนที่ผู้นิเทศต้องชี้แจงให้ข้อมูลการสะท้อนกลับถึงข้อดี และข้อควรพัฒนา ในการจัดการเรียนการสอน การร่วมกันพิจารณาประเด็นที่ต้องการปรับปรุงแก้ไข เสนอวิธีการแก้ปัญหาหรือพิจารณาปัญหาอื่น พร้อมวิธีแก้ปัญหาต่อไป จึงส่งผลให้ครูผู้สอนและผู้นิเทศได้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้ทั้งสองฝ่ายได้เรียนรู้ถึงปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาผู้เรียนไปด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (สมาพร มณีอ่อน, 2560) ได้ให้ความเห็นว่า ประโยชน์จากการสะท้อนผลทำให้ผู้รับการนิเทศสามารถทำงานได้ดีขึ้นและตรงประเด็นในเนื้อหาที่ตนเองสอน ครูมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและมีส่วนร่วมสนับสนุนให้ผู้บริหารได้รับรู้ระดับความรู้ความสามารถของครูซึ่งจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ครูสามารถสะท้อนผลในการจัดการเรียนการสอนได้ด้วยตนเองและพัฒนาตนเองสู่ความเป็นมืออาชีพ ทำให้ผู้ทำหน้าที่นิเทศและครูผู้สอนสามารถค้นหาคำตอบที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ด้านผลผลิต (Produce) ผลการประเมินความสอดคล้องในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถการจัดการเรียนรู้ตรงตามสาขาวิชา ที่เป็นเช่นนั้นเพราะ ผู้บริหารได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพบุคลากร เพื่อให้บุคลากรเกิดการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ สามารถจัดการเรียนรู้ได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน โดย จัดให้มีการฝึกอบรม การประชุมเชิงวิชาการ การศึกษาดูงาน ตลอดจนการส่งเสริมให้

บุคลากรได้ศึกษาต่อ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษา และนอกจากนั้น กิจกรรมการนิเทศที่โรงเรียนจัดขึ้นเป็นไปตามความต้องการของครูผู้สอนที่ตรงกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน นอกจากนี้หลังเสร็จสิ้นการจัดการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนแล้วยังมีการจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างผู้นิเทศกับผู้บริหารนิเทศ จึงทำให้ ครูผู้สอน ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถตรงตามสาขาวิชา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (วัชรเกล้า เรียงดี , 2556) ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้จำเป็นต้องมีการนิเทศการสอนเป็นหลัก และการนิเทศการสอนเป็นกระบวนการหนึ่งของการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน และส่งผลให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพครู เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาชีพของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดเป้าหมายสูงสุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ (อิสรนนท์ ศิริรัตนพาศินย์, 2559) การนิเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนต้องดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อความก้าวหน้าทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติงานของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้บริหารหรือผู้นิเทศต้องพัฒนา หรือมีแนวทางการนิเทศที่สอดคล้องกับบริบทของครูผู้สอน

ด้านผลกระทบ (Impact) ผลการประเมินความสอดคล้องในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน ที่เป็นเช่นนั้นเพราะ จากการดำเนินการนิเทศภายใน ตามกระบวนการและขั้นตอนการนิเทศของโรงเรียน ส่งผลให้ครูผู้สอนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการสนทนาแลกเปลี่ยน เกี่ยวกับวิธีการพัฒนาหรือแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้งในระดับโรงเรียนและในระดับห้องเรียน ครูผู้สอนมีการพัฒนาและแก้ปัญหาของนักเรียนร่วมกันอย่างเป็นระบบ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นไปตามค่าเป้าหมายของสถานศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผล การทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สูงขึ้น ส่งผลให้ ผู้ปกครองและชุมชนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ (จักรภพ เนวะมาตย์, 2559) สรุปไว้ว่าผลจากการนิเทศภายในของ วิทยาลัยเทคนิคตาก เป็นผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักศึกษา ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในหมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์โดยภาพรวม ปีการศึกษา 2560 เพิ่มขึ้น จากเดิม ปีการศึกษา 2559 โดยภาพรวมมีระดับคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในหมวดวิชาพื้นฐานประยุกต์โดยภาพรวมปีการศึกษา 2560 เพิ่มขึ้น จากเดิม ปีการศึกษา 2559 โดยภาพรวม มีระดับคะแนนเฉลี่ย เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ (สมาพร มณีอ่อน, 2560) กระบวนการในการพัฒนาวิชาชีพให้กับผู้ปฏิบัติหน้าที่จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นวิธีการช่วยเหลือและแนะนำโดยผู้ทำหน้าที่นิเทศในการพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการสอนของครูผู้สอนให้สามารถปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพที่ดีต่อกันแบบหุ้นส่วนระหว่างผู้นิเทศและผู้บริหารนิเทศ การนิเทศทำให้ครูมีความมั่นใจและกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน ช่วยให้ครูได้วิธีการสอนที่ดี และถูกต้องสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ตรง

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ทำให้เกิดข้อค้นพบที่ได้จากการดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1. ด้านบุคลากร หากโรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศให้มีจำนวนเพียงพอต่อผู้รับการนิเทศ และจัดให้มีการสร้างเครือข่ายทางการศึกษาจะทำให้โรงเรียนสามารถนิเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้ตามความต้องการของบุคลากร
2. การนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องเป็นแนวทางให้ผู้บริหารได้เห็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพบุคลากรให้เป็นไปตามความต้องการของบุคลากรและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทั้งนี้ผู้บริหารต้องนำข้อมูลไปวิเคราะห์ เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการของบุคลากรและความต้องการของผู้เรียน จึงจะส่งผลให้การนิเทศการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์

บทสรุป

การประเมินโครงการนิเทศภายในสถานศึกษาโรงเรียนหนองรีประชานิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ด้านบริบท การดำเนินโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน โรงเรียนมีนโยบายการดำเนินโครงการให้ชัดเจน กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน มุ่งเน้นให้ครูเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สร้างภาวะผู้นำทางวิชาการให้เป็นอย่างดี

2) ด้านปัจจัยนำเข้า โรงเรียนควรพัฒนาบุคลากรที่ทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศให้มีจำนวนเพียงพอต่อผู้รับการนิเทศ ควรจัดให้มีการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา เพื่อให้หน่วยงานทางการศึกษาอื่นสามารถเข้ามาช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ควรนำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเข้ามาช่วยในการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

3) ด้านกระบวนการ โรงเรียนมีขั้นตอนการนิเทศที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม แต่เนื่องจากโรงเรียนมีการหมุนเวียนเปลี่ยนบุคลากรอยู่บ่อยครั้ง ในทุกปีการศึกษาควรมีการประชุมเพื่อชี้แจงทิศทางและกระบวนการดำเนินการนิเทศ เพื่อให้บุคลากรได้รับทราบเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การให้ข้อมูลสะท้อนกลับของผู้นิเทศ ควรจะทำให้เป็นสารสนเทศ ทั้งในรูปแบบของการรายงานในลักษณะของเอกสาร และชี้แจงต่อตัวผู้รับการนิเทศโดยตรง เพื่อให้ผู้รับการนิเทศสามารถนำข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้นิเทศไปปรับใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง โรงเรียนมีเครื่องมือการนิเทศที่หลากหลาย สามารถนำมาปรับใช้กับบุคลากรได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของรายวิชา

4) ด้านผลผลิต กิจกรรมการนิเทศการจัดการเรียนการสอนโดยผู้บริหาร ส่งผลให้ครูมีการเตรียมตัวเพื่อจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ครูใช้เทคนิคและรูปแบบการสอนที่หลากหลาย มีการวัดและการประเมินผลที่เป็นไปตามบริบทของกิจกรรมที่จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และยังส่งผลให้ครูผู้สอนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดการแก้ปัญหาในชั้นเรียนร่วมกัน

5) ด้านผลกระทบ เนื่องจากการนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง อาจเป็นแนวทางให้ผู้บริหารได้เห็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพบุคลากรให้เป็นไปตามความต้องการของ

บุคลากรและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทั้งนี้ผู้บริหารต้องนำข้อมูลไปวิเคราะห์ เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการของบุคลากรและความต้องการของผู้เรียน จึงจะส่งผลให้การนิเทศการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการนิเทศการจัดการเรียนรู้อย่างจริงจัง โดยมีการวางแผนและกำหนดนโยบายการนิเทศ กรอบการนิเทศและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ในวิธีการนิเทศการจัดการเรียนรู้อย่างถูกต้องและเทคนิคการสอนที่ตรงต่อความต้องการของครูเพื่อพัฒนาวิชาชีพ อบรมให้กับผู้ที่จะต้องทำหน้าที่นิเทศและผู้บริหารนิเทศและให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนให้มากที่สุด

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการนิเทศภายในเพื่อให้ตรงกับความต้องการของครูและครูสามารถนำไปพัฒนาตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1.3 ควรมีการจัดทำคู่มือการนิเทศ เอกสารและรายงานสรุปผลการประเมินการนิเทศภายในของโรงเรียนให้สถานศึกษาอื่นๆ ไว้ศึกษารายละเอียด และใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการจัดการนิเทศภายในให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนการสอน

1.4 ควรจัดให้มีการประเมินนิเทศให้กับบุคลากรที่เข้ามาใหม่ได้ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา เพื่อให้ทราบถึงแนวทางและนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตลอดจนบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูในด้านต่างๆ เช่น ความสามารถในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ความสามารถในการกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ความสามารถในการสร้างสื่อและนวัตกรรม ความสามารถด้านการวัดและการประเมินผล เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในเชิงปริมาณในการพัฒนาให้ตรงต่อความต้องการของครูผู้สอน

2.2 ควรมีการจัดวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาตามทฤษฎีการนิเทศแบบต่างๆ ที่ผู้บริหารนำมาใช้เป็นรูปแบบในการนิเทศ

2.3 ควรมีการวิจัยรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2555 (ฉบับที่ 4).

กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.

- กัลยา ศรีวิเชียร, ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม. (2558). การประเมินโครงการพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 3. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม.
- จักรภพ เนวะมาตย์. (2559). การประเมินโครงการนิเทศภายในวิทยาลัยเทคนิคตาก สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (รายงานการวิจัย). วิทยาลัยเทคนิคตาก.
- นพดล สายเทียน. (2557). ความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพนมทวน. *การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- นรรัตน์ ฝันเชียร. (2563). *ประโยชน์ของการฝึกอบรมครู*. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2563, จาก <https://www.truelookpanya.com/blog/content/80328>
- มาเรียม นิลพันธ์ และคณะ. (2560). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุงพ.ศ. 2556). *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2), 1198-1126.
- โรงเรียนหนองรีประชานิมิต. (2563). *รายงานผลการนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้*. กาญจนบุรี: โรงเรียนหนองรีประชานิมิต. รายงานการประเมินตนเอง (SAR). กาญจนบุรี: โรงเรียนหนองรีประชานิมิต.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2556). *ศาสตร์การนิเทศการสอน และการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ: ทฤษฎีกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 12). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์นครปฐม.
- สมภาพ มณีอ่อน. (2560). การพัฒนาครูในศตวรรษที่ 21 โดยใช้เทคนิคการโค้ช (Coaching). *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 15(2), 61-73.
- สัณชัย พูลสุข. (2562). *รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้*. นครศรีธรรมราช: โรงเรียนหมู่บ้านป่าไม้.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้*. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2562, จาก http://academic.obec.go.th/images/document/1603180137_d_1.pdf
- อมรรัตน์ เตชะนอก, รัชณี จรุงศิริวัฒน์, พระฮอนต้า วาทสทุโท. (2563). การจัดการศึกษาในศตวรรษที่. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม*, 7(9), 1-15.
- อิสนันท์ ศิโรรัตนพานิชย์. (2559). การนิเทศในโรงเรียนสกล. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- Stufflebeam, D. L. (2007). *CIPP evaluation model checklist: A tool for applying the CIPP Model to assess long-term enterprises*. 1 December 2007, from <http://www.wmich.edu>.

